

Landskap: Skåne. Upptecknat av: Marna Andersson
 Härad: Harjager. Adress: V. Karaby 4, Döjövä.
 Socken: V. Karaby. Berättat av:
 Uppteckningsår: 1938. Född år 1863 i V. Karaby sn.

<u>Om Goanisse.</u>	<u>s. 1.</u>
<u>Om långfredagsris.</u>	<u>" 2.</u>
<u>Om vardagsbrödet på 1880-talet.</u>	<u>" 3.</u>
<u>Om julbaks på 1880-talet.</u>	<u>" 5.</u>
<u>Om julattiggare.</u>	<u>" 7.</u>

8 sidor

ACC. N:R. 5617

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karna afredsson
Härad: Harjagers Adress: V. Karaby 3 Dårjätters
Socken: V. Karaby Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1938. Född år 1863 i V. Karaby socken

1.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Om Goanise.

Det är endast någon gång som folk på
skämt säger: här måtte goanise ha varit, när
de tycker att det är riktigt av något.
Annars vore alla såna hemlighetfulla väsen
försvunna i mitt hem, för min tid.

ACC. N:R. 5617

Landskap: Skåne
Härad: Harjagers
Socken: V. Haraby
Uppteckningsår: 1938.
Upptecknat av: Tharna Andersson
Adress: V. Haraby 4. Dösjätta
Berättat av:
Född år 1863 V. Haraby socken

2.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om Långfredagsris.

I min barndom brukade vi visa varandra på tårna med vispen Långfredagsmorgon på sängen. De va: Långfredagsris.

Eller Påskdagsmorgonen, den som först kunde vakna. Det kallades påskskrälle.

Men någon annan mening med det än skämt höjde vi aldrig talas om.

ACC. N:R. 5617

Landskap: Skåne Upptecknat av: Karna Andersson
 Härad: Florsjö Adress: V. Karaby 4 Döjöttra
 Socken: V. Karaby Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i V. Karaby socken

3.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om vardagsbrödet på 1880 talet.

Till vardagsbrödet på 1880 talet användes
 endast sammalet rågmjöl. Det kallades gråbrö.
 Det tillattes jäst som man gänt från det man
 byggde dricka, o surdeg från föra bakat.
 Det ättes ihop på kvällen, o bakades morgonen derpå
 i bakugnen, i kakor på 7-8 kg. avlänga till formen.
 På sommaren baktes till några kaveringar när de
 bakte gråbrö. Då skan de bröden mitt av (vägnat),
 o smorde stegefitt imellom o la dom ihop igen,
 o satte dom in i ugnen igen, när de tagit ut brödet.
 Så fick det stå o torka der en tid, o blev så
 hållbarare än det vanliga brödet.

Skriv endast på denna sida!

Di hade en brötkäck på loftet, den brödet förvarades.
Ibland hängde di bröd i säckar på kornstjälkarna.

Surdeg fick man när man tog en liten bit deg
o blanda med $\frac{1}{4}$ delar grovt salt, o gömde till
nästa bsk.

Jästen förvarades i ett lespat. Rårman, eller under-
jästen med lite dricka över, som slags bort när den
skulle användas. Och ovanjästen i ett lespat.

Om den torkade betydde ingenting, ty när di
slag gum mjölks på, blev den användbar till bröd.

ACC. N:R. 5617

Landskap: Skåne Upptecknat av: Hanna Andersson
 Härad: Flaryngers Adress: K. Karaby 4, Dösjötra
 Socken: K. Karaby Berättat av:
 Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i K. Karaby socken

5.
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Om julkak på 1880 talet.

Fint bröd bakades endast till jul o påsk, och om det någon gång skulle bli gille. Till julen bakades storbröd i två dagar, som skulle räcka mest till påsk. Första dan var det gråbröd o småbröd (namligen smårött). Småbröd bakades av fint rågmjöl, ungefär som gråbröd men utan smörg. Det bakades 2 sorters småbröd, möllesejtad o hemmsejtad. De hemmsejtade var ju ej så fint o fint som de möllesejtade o skulle va vardagsbröd hela julen till Trettondagen. Sen kom gråbrödbagan igen. Den låg alltid på tavletted (en liten hörkyltskåp vid brännbänken). Den låg brökniven ässe, så när drängarna komma in måttidsdags, skulle alltid

Stårsträngen skära bröd. Andra bagedan blev
bakat fint rågbröd, som kallades kagebröd.

De hade vi ässe både möllesejtad, o au hemmasajtad
rummel. Det stod i deg ett par timmar, o slags opp i
runda kakor på en 30-40 ctmr diameter, o en 10-12 ctmr
tycker. De skulle de va några st. intalrön. Men hade då tad
litta rst (vört) av jstötlet innan jästen sattes till det. Den
blandades med den varma mjölken, jvorte lite hackad pommeson.
Skal när det skulle sättas i dej. Bakades som kagebröd.
O så bakes vedbrö i kakor ungefär så stora som
kagebrön. Så va de en ässe (ugn full) knäckbrö
ibland av kagebrösdajen, o ibland litta fint vedemel
ibland. De bakades rst ett par ctmr tjocka, och
prickades tätt me en gaffel innan de sattes i onen.

ACC. N.R. 5617

Landskap: Skåne Upptecknat av: Tharna Andersson
Härad: Långåkers Adress: T. Karaby 4. Daggjötra
Socken: T. Karaby Berättat av:
Uppteckningsår: 1938 Född år 1863 i T. Karaby socken

7.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om julattuggare.

Mor tänkte de var bra om vi hade bakt, engan
julattuggarna bära o komma. På 1870 o början på
80 talet var det många fattiga i byen.

De var brukligt att de gick omkring i gårdarna
o töjde med till julen, o ibland till påskan ännu.

De siste dans engan jul, kom de där komma ännu
till 20 st. om det ibland. De kom gärna 2 i följe
en kvinna o en flicka. Men de höjde inte ihå,
de bätte till gädda den där, så det kom mer
än en från vårt ställe. De stälde se alltid
engarom påskdosen när de kom, o ibland så

Skriv endast på denna sida!

5617

8.

L.U.F.

di ente ett ar. Men mor vesse va di velle.

Di skulle alla ha väss en bra knokel (lit), kagebrö
ella småbrö, o ett bra sutstecke. De stoppa di
i en lennepore, som di bar pa ryggen.

Di gamlaste kvengoma. To alltid mor i näöven o
tacka o kösste på hämm, o sa: qu väline jar.

Di sa ässe: gusdre när di kom.